לא כך השיב ר"ג לחכמים. פירוש על המרוסה שמאלו לא הוצרך להשיבם כדאמרינן דתשובה מעולה ונלמת השיבם על המרוסה: **תני** מוכרת ונותנת וקיים. זו היא גירסת הקונטרס ופירש תני במתני' וקשה לרבינו יצחק בן רבינו מאיר דלדבריה היה לו להגיה הברייתא מקמי מתני' ועוד דאם היה מגיה הברייתא הוי ר"ג שפיר כב"ה והשתא דמגיה מתני' הוי ר"ג כב"ש דלב"ה אפי' באירוסין לא ממכור לכתחילה ועוד כי היכי דפריך בסמוך לרב פפא ור' חנינא בן עקביא כב"ש טפי ה"ל למיפרך לרב זביד דלדידיה ליכא לשנויי לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה דאם ר' חנינא בן עקביא ור"י שייסה לא שנו פלוגתא דב"ש וב"ה אם כן מי שנאה וגרשה דגרסינן תני אם מכרה ונתנה קיים ומגיה הברייתא ורבינו חננאל גרים במתני' מוכרת ונותנת והברייתא אם מכרה ונתנה ומשני רב זביד תני אם מכרה כו' ומגיה מתניתין מקמי ברייתא כדי שלא להעמיד ר"ג כב"ש ונתר הכי פריך לרב פפא דלא מגיה מתניתין ור"י כב"ש ולא גרסינן רבי חנינא בן עקביא כב"ש ולגירסא זו לא גרסינן בברייתא דלעיל אף זו לא ממכור דהא מתני' קתני מוכרת לכתחילה ולרב פפא דלא מגיה מתני' מיקשי ומיהו קשה קצת דהיכי משני דלר"י לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה הא משמע מתני' דר"י שנה פלוגתא דב"ש וב"ה דעלייהו קאי: **לא** בר"י ולא בר' חנינא בן עקביא. פי' לא כאמרו לפניו דר"י ולא כאמרו לפניו דרבי חנינא דתרוייהו מודו בעד שלא נתארסה ונתנה דמכרה קיים ולא פליגי אלא כשנתארסה ונתנה והא דמשמע לקמן בהכותב (דף פג.) דעד שלא נתנה ונתנה מכרה בטל דתנן א"כ למה כתב לה דין ודברים שאם מכרה ונתנה קיים ומוקי לה בגמרא בכותב לה ועודה ארוסה א"כ אותם נכסים נפלו לה עד שלא נתנה ובנתנה אירי דהא [1]משמע דאם לא כתב לה דין ודברים כו' מכרה בטל היינו כאמרו לפני ר"ג דלר"ג מכרה קיים ואין סברא לומר דאמתי כרבותינו דמזרו ונמנו:

לימא תנינא לתקנת אושא. תימה לרבינו יצחק והא תקנת אושא הואי אפי' נפלו לה מן הארוסין או קודם דמשמע בהמוכר (נ"ק פט: ושם) דקאמר התם תני מדא עבדי מלוג יוצאים בשן ועין לאשה אבל לא לאיש ותניא אידך לא לאיש ולא לאשה מאי לאו מר אית ליה תקנת אושא ומר לית ליה לא דב"ע אית להו תקנת אושא כאן קודם תקנה כו' ואמאי לא אמר כאן שנפלו לה בארוסין כאן שנפלו לה אחר נישואין אלא שמע מינה דאפי' נפלו לה בארוסין אית' לתקנת אושא ויש לומר דבנאו הכי משני לה שפיר:

כתבתינהו לברתה. פי' בקונטרס והודיעה לעדים שהברית מכוונת ואין נראה לרבינו יצחק דא"כ אמאי פליגי רב ענן ורבא אדרב נחמן פשיטא דלא קנתה ונראה לרבינו יצחק דלא אמרה מידי אלא גילוי מילתא בעלמא היכא ולא הוי דברים שבלב שאינם דברים דהכא ודאי הדבר ניכר שלא נתכוונה אלא להבריח דנפשה עדיפא לה כדאמרינן בסמוך (וע' תוס' לקמן לז. ד"ה זבין): עשאוס

ת"ש [6]דתניא א"ר יהודה אמרו לפני ר"ג הואיל וזו אשתו וזו אשתו [3]זו מכרה בטל אף זו מכרה בטל אמר להן על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלים עלינו את הישנים שמע מינה דיעבד קאמר שמע מינה תניא אמר רבי חנינא בן עקביא לא כך השיבן רבן גמליאל לחכמים אלא כך השיבן לא אם אמרתם בנשואה שכן בעלה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה תאמרו בארוסה שאין בעלה [7]כאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה אמרו לו רבי מכרה [6] לה עד שלא נשאת נשאת ואח"כ מכרה מהו אמר להו אף זו מוכרת ונותנת וקיים אמרו לו הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים אנו בושין אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים והאנן תנן עד שלא נשאת ונשאת ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים אמר רב זביד תני מוכרת ונותנת וקיים רב פפא אמר לא קשיא הא ר' יהודה אליבא דר"ג הא ר' חנינא בן עקביא אליבא דר"ג ור' חנינא בן עקביא כב"ש ה"ק לא נחלקו ב"ש וב"ה על דבר זה רב ושמואל דאמרי תרוייהו בין שנפלו לה נכסים עד שלא נתארסה בין שנפלו לה נכסים משנתארסה וניסת הבעל מוציא מיד הלקוחות כמאן דלא כרבי יהודה ולא כר' חנינא בן עקביא [8]אינהו דאמרי כרבותינו דתניא [9]רבותינו חזרו ונמנו בין שנפלו לה עד שלא תתארס ובין שנפלו לה משנתארסה וניסת הבעל מוציא מיד הלקוחות: משניסת אלו ואלו מודים: לימא תנינא לתקנת אושא [7]דא"ר יוסי בר' חנינא באושא התקינו האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות מתניתין [10]בחייה ולפירות תקנת אושא בגופה של קרקע ולאחר מיתה: [11]ר"ש חולק בין נכסים: אלו הן ידועין ואלו הן שאינן ידועין אמר ר' יוסי ברבי חנינא ידועין מקרקעי שאינן ידועין מטלטלין ור' יוחנן אמר אלו ואלו ידועין הן [12]ואלו הן שאינן ידועין כל שיושבת כאן ונפלו לה נכסים במדינת הים תניא נמי הכי אלו הן שאינן ידועין כל שיושבת כאן ונפלו לה נכסים במדינת הים: **ההיא איתתא דבעיא דתברחינהו** לנכסה מגברה כתבתינהו לברתה אינסיבה ואיגרשה אתאי שמפול לה לאותה ירושה: **דבעיא דתברחינהו לנכסה.** אלמנה היתה ונאת להנשא והיתה מקדמת ונותנתן לבתה כדי להבריח זכות בעלה מהם שלא יזכה בהם והודיעה לעדים שאין מתנה זו מתנה אלא להבריח ולא שתזכה בהם הבת אם תתאלמן היא או תתגרש: אתאי

שמע מינה דיעבד הוא דאמרי לה לרבי מכרה עד שלא נישאת. גרסינן דברייתא במוכרת בעודה ארוסה: גיסת ואחר כך מכרה. נכסים שנפלו לה קודם נישואין מהו: **אמר להן אף זו מוכרת וקיים אמרו לו הואיל וזכה באשה.** למליאתה ולמעשה ידיה והפרת נדריה לא יזכה בנכסים שתיקנו לאכול פירותיהן בחייה והילך מכרה קיים: ה"ג **והא אנן תנן עד שלא נשאת ונשאת רבן גמליאל אומר אם מכרה ונתנה קיים אמר רב זביד תני מוכרת ונותנת וקיים: ורב פפא אמר לא קשיא הא ר'.** מתני' [1][דקתני אם מכרה] רבי יהודה היא דאיהו מסיק ואמר לה [דסבירא ליה אליבא דרבן גמליאל אפי' בעודה ארוסה לא ממכור לכתחילה וכל שכן בנשאת קודם מכירה]. ואף על גב דאייתי רבי חנינא בסיפא לאו דמודה לרבי יהודה דרבן גמליאל אם מכרה אית ליה אלא מוכרת לכתחילה ומאי דלא פריש רבי חנינא במתניתין פריש בברייתא: ה"ג **ורבי חנינא בן עקביא דאמר כמאן כביה שמאי.** בתמיה. דהא בית הלל אפילו במוכרת באירוסין אמרי לכתחילה לא ואם בא לוקח לבית דין לימלך אמרינן ליה לא מיזגון כ"ש משניסת: **לא נחלקו.** אלא לכתחילה ממכור: **וניסת.** ואחר כך מכרה: **מתני' נחייה.** הבעל מוציא כדי לאכול פירות בחייה ולאחר מותה יחזיר הקרקע לצוקח ואפי' מתה בחייו לא ירשנה הבעל ואתו בתושא ותקון דאפילו גופה של קרקע יורש הבעל: **רבי שמעון חולק כו'.** יש נכסים שמכרה קיים ויש נכסים שמכרה בטל: **ידועין מקרקעי.** ועל מנת אותן נכסים נשאה לפיכך מכרה בטל שהיה מצפה בנכסי אשתו אלמנה רבנן לשעבודיה משום אינה והוי לצוקח דאשון (ב"ק פח:) ומיהו לכאי אהני מכירת האשה, שאם ימות בעלה בחייה יטלם הלוקח (רשב"ם ב"ב נ.).

אמר להן אף זו. במוכרת באירוסין לכתחילה לא ממכור ואם מכרה ונתנה קיים (רש"ש דפוס ספרד). **באושא התקינו.** כשהיתה מנהגיהן באותה שנלוה ויבא שם מנהגיהן גדולה כדאמרינן בר"ה (לא.) גבי עשר מקעות (ב"מ לה.). **האשה** שמכרה בנכסי מלוג. הקרן (לעיל נ.) **בחיי בעלה.** לחיות הבעל אוכל פירות בחייה וגוף הקרקע יהיה לצוקח לכשתמות (ב"מ לה.) שאם ימות בעלה יזכה בהן ואם תמות היא ויירשה בעל יפסידו ונכסי מלוג הן נכסים שנפלו מבית אביה או שהכניסה קרקעות שלא נישומו בכתובתה ולא קיבל בעל עליו אחריות ואוכל פירותיהן בחייה כתקנת חכמים תחת פרקונה, ולהכי מיקרי מלוג, שמולגן ומתחרן בעל, שאוכל הפירות המגיעת הרשם (רשב"ם ב"ב קלט:). ומתה. ונעל יורש אשתו דכר תורה (ב"מ צז.). **הבעל מוציא.** גוף הקרקע מיד הלקוחות וכי מוקי לה תקנת אושא בגופה של קרקע לאחר מיתה (ב"מ לה.) דשויוהו רבנן לצוקח והוא לוקח ראשון (לעיל נ.) דאע"ג דבעלמא קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי, בעל בנכסי אשתו אלמנה רבנן לשעבודיה משום אינה והוי לצוקח דאשון (ב"ק פח:) ומיהו לכאי אהני מכירת האשה, שאם ימות בעלה בחייה יטלם הלוקח (רשב"ם ב"ב נ.).

ב א מיי' פכ"ב מהל' מלוה הל' ז ח טוש"ע חו"מ סי' ל סעי' ט:
ג ב ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף יח:

תוספות רי"ד

רב שמואל דאמרי תרוייהו בין שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס בין שנפלו לה משנתארסה ונשאת הבעל מוציא מיד הלקוחות אינהו דאמרו כרבותינו דתניא רבותינו חזרו ונמנו בין שנפלו לה עד שלא תתארס בין שנפלו לה משנתארסה ונשאת הבעל מוציא מיד הלקוחות: נפלו לה משנשאת וכו'. נימא תנינא לתקנת אושא דאר"י ב"ח באושא התקינו האשה שמכרה בנ"מ בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחו' מתני' בחייה ולפירות תקנת אושא בגופה של קרקע. פי' מאי דתנן במתני' שהבעל מוציא מיד הלקוחות הוא כ"ז שהיא בחייה ומפני שהפירות משועבדים לו אבל לאחר מיתה נתקיים המכר ללוקח שאין לו לבעל אלא פירות בחייה ויורשה לאחר מיתתה. ואם קדמה ומכרה נכסי' בחייו מכרה מכר שאין הבעל יורש אלא מה שנמצא לה לאחר מיתה דומיא דכן שיורש את אביו ואם מכר אביו בחייו הוי מכר. אבל באושא התקינו שיוציא מיד הלקוחות אפילו גוף הנכסים לאחר מיתתה שעשו הבעל כלוקח ראשון כשנשאה כאילו קנה כל נכסיה וכיון שהוא לוקח ראשון מוציא מלוקח שני בלא דמים ולוקח שני מפסיד דאיהו הוא דאפסיד אנפשיה אך אם יודע שהדמים היה כיד אשה בעת מיתה או אם נתנתן לבעל שחייב להחזיר להם הדמים [6]. (עיין בערך מו בס"ה): ר"ש חולק וכו'. אלו הן ידועים ואלו הן שאינן ידועים. א"ר יצאי ידועים קרקע שאינן ידועים מטלטלי. פי' שמקרקע שא"י להחביאן דעתו של בעל עליהן ואינו מתיאש מהן אבל המטלטלין מפני שהיא יכולה להחביאם אין דעתו של בעל עליהן ומתיאש מהם והילכך אם מכרה ונתנה קיים ור"י אמר אלו ואלו ידועים הן. ואלו הן שאינן ידועים כל שנפלו לה נכסים במדה"י פי' בוראי בהני כיון דבעל לא ידע מהן ואין בלבו עליהן אם מכו"נ קיים ותנ"ה אלו הן שאינן ידועים יושבת כאן ונפלו לה נכסים במדה"י עיין הפסק בסוף הילכתן אם הל' כר"ש ואם לאו: ההיא איתתא דבעיא דתברחינהו נכסי מגברא כתבתנהו לברת פי' מפני שהיתה רוצה להנשא והיתה יראה שמא יזכה הבעל בהן קודמה וכתבתה לבתה במתנה פי' המורה והודיעה לעדים שאין מתנה זו אלא להבריח ולא שתזכה בהן הבת אם תתאלמן או תתגרש. ואינו נ"ל שאילו פרשה דבריה לעדים שאינה נותנתה לה מתנה גמורה אלא להבריחם מבעלה מתכוונת היכי אמרינן לקמן

ה) וכ"כ הרי"ף והרא"ש כפ' נערה דאי אתמיהו להני דמי דשקליה אותתיה מהדר להו לצוקח ע"ש.

מסורת הש"ס

ה) [תוספתא פ"ח], ב) פ"ל מה זו, ג) [תוספתא פ"ח ומ"ש], ד) לעיל נ. כ"ק פח: ב"מ לה. לו: ב"ב נ. קלט:, ה) [נדרים סו.], ו) ר"י כ"ר, ז) [תוכל פירות ומשמע מו'. כל"ל מהרש"א].

גליון הש"ס

גמ' אינהו דאמרי כרבותינו. נלה סה ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל רבי מכרה עד שלא כל"ל ותיבת לה נמחק:

מוסף רש"י

אמר להן אף זו. במוכרת באירוסין לכתחילה לא ממכור ואם מכרה ונתנה קיים (רש"ש דפוס ספרד). **באושא** התקינו. כשהיתה מנהגיהן באותה שנלוה ויבא שם מנהגיהן גדולה כדאמרינן בר"ה (לא.) גבי עשר מקעות (ב"מ לה.). **האשה** שמכרה בנכסי מלוג. הקרן (לעיל נ.) **בחיי בעלה.** לחיות הבעל אוכל פירות בחייה וגוף הקרקע יהיה לצוקח לכשתמות (ב"מ לה.) שאם ימות בעלה יזכה בהן ואם תמות היא ויירשה בעל יפסידו ונכסי מלוג הן נכסים שנפלו מבית אביה או שהכניסה קרקעות שלא נישומו בכתובתה ולא קיבל בעל עליו אחריות ואוכל פירותיהן בחייה כתקנת חכמים תחת פרקונה, ולהכי מיקרי מלוג, שמולגן ומתחרן בעל, שאוכל הפירות המגיעת הרשם (רשב"ם ב"ב קלט:). **ומתה.** ונעל יורש אשתו דכר תורה (ב"מ צז.). **הבעל מוציא.** גוף הקרקע מיד הלקוחות וכי מוקי לה תקנת אושא בגופה של קרקע לאחר מיתה (ב"מ לה.) דשויוהו רבנן לצוקח והוא לוקח ראשון (לעיל נ.) דאע"ג דבעלמא קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי, בעל בנכסי אשתו אלמנה רבנן לשעבודיה משום אינה והוי לצוקח דאשון (ב"ק פח:) ומיהו לכאי אהני מכירת האשה, שאם ימות בעלה בחייה יטלם הלוקח (רשב"ם ב"ב נ.).

אתאי לקמיה דרב נחמן קרעיה ר"נ לשטרא אזל רב ענן לקמיה דמר עוקבא א"ל חזי מר נחמן חקלאה היכי מקרע שטרי דאינשי א"ל אימא לי איזי גופא דעובדא היכי הוה א"ל הכי והכי הוה א"ל שטר מברחת קא אמרת הכי א"ר חנילאי בר אידי אמר שמואל מורה הוראה אני [א]אם יבא שטר מברחת לידי אקרענו א"ל רבא לרב נחמן טעמא מאי דלא שביק איניש נפשיה ויהיב לאחריני ה"מ לאחריני אבל לברתה יהיבא אפ"ה במקום ברתה נפשה עדיפא לה מיתיבי [ב]הרוצה שתבריח נכסיה מבעלה כיצד היא עושה כותבת שטר פסים לאחרים דברי רשב"ג וחכ"א רצה מצחק בה עד [ג]שתכתוב לו מהיום ולכשארצה טעמא דכתבה ליה הכי הא לא כתבה ליה הכי קנגהי לוקח א"ר זירא לא קשיא [ד]הא בכולה הא במקצתה ואי לא קנגהי לוקח ניקנינהו בעל אמר אביי עשאום כנכסים שאין ידועין לבעל ואליבא דר"ש: **מתני'** [ה]נפלו לה כספים ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות פירות התלושין מן הקרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות [ו][פירות] המחוברים בקרקע א"ר מאיר שמין אותה כמה היא יפה בפירות וכמה היא יפה בלא פירות ומותר ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות [ז]וחכ"א המחוברים לקרקע שלו והתלושין מן הקרקע שלה וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות ר"ש אומר מקום שיפה כחו בכניסתה הורע כחו בכניסתה יפה כחו ביציאתה כיצד פירות המחוברים לקרקע בכניסתה שלו וביציאתה שלה והתלושין מן הקרקע בכניסתה שלה וביציאתה שלו:

גמ' [ח]פשיטא ארעא ובתי ארעא בתי ודיקלי בתי דיקלי ואילני דיקלי אילני וגופני אילני אבא זרדתא ופירא דכווורי אמרי לה פירא ואמרי לה קרנא [ט]כללא דמילתא גזעו מחליף פירא אין גזעו מחליף קרנא א"ר זירא א"ר אושעיא אמר ר' ינאי ואמרי לה אמר ר' אבא א"ר אושעיא א"ר ינאי הגונב ולד

אתאי לקמיה דרב נחמן. לתבוע את כתב להחזיר לה הנכסים והכתב הוציאה שטר מתנתה וקרעיה ר"נ: **חקלאה.** אינו נקי בדינין. ומר עוקבא אב"ד הוה: **מורה הוראה אני.** נטלתי רשות מרים גאונים כדאמרי' בפ"ק דסנהדרין (דף ה.) דתמיני רשותא ולא יהבי רשותא אלא לנקי בדבר: **אם יבא שטר מברחת לידי.** שיראה המקבל מתנה להחזיק בנכסים על פיו שלא להחזירם לנותן אקרענו. ולקמיה פריך הואיל ואלו שטרא הוא היאך הועיל להברית: **א"ל רבא לרב נחמן.** כשקרע אותו שטר היכי סמכת בהא דאשמואל וקרעת ליה: **טעמא מאי.** אמר שמואל אקרענו: **דלא שביק איניש נפשיה כו'.** ולא גמר להקנותו אלא בעוד שהוא דואג מאחרים שלא יחזיקו בהם: **ה"מ.** בנותנתן לאיש נכרי איכא למימר דלא גמרה ואקניא: **אבל לברתה יהיבא לה.** מתנה חלוטה: **שטר פסים.** שטר פיוסים שמפייסתו לקבל מתנה זו להפקיע זכות בעלה קודם נישואין ולא שיזכה מקבל זה בהם: **אם רצה.** המקבל הזה: **מצחק בה.** ומחזיק בהן עולמית: **עד שתכתוב.** בשטר זה מהיום נתונים לך ולכשתרצה יש כאן הברחה מבעלה שאם בא לזכות תאמר אני רוצה [ג][במתנה ומצא קיימת למפרע ואם זה שנכתב שטר יבוא להחזיק תאמר איני רוצה]: **קנגהי לוקח.** תיובתא דשמואל: **הא בכולה.** כי אמר שמואל לא קני בכותבת לו כל נכסיה דכיון דלא שייריה מידי לנפשה אם תתברר אין סהדי דלא גמרה ומקניא והא דקתני הכא מצחק בה בכותבת מקצתן: **ואי לא קנגהי לוקח לקנינהו בעל.** לשמואל בכותבת כולן דאמר לא קני כיון דלא קני מאי הברחה איכא לניקנינהו בעל ואכל פירות וירשנה אם תמות תחתיו: **כנכסים שאין ידועין.** שהרי ע"מ שאין שלה נשאה דסבור שהמתנה גמורה: **מתני' והוא אוכל פירות.** והקרן קיימת לה שלא תיקנו לו חכמים תחת פירקונה אלא פירותיה[ד]: **שמין אותה כו'.** דקסבר מה שגדל ברשותו הוי פירות ומה שלא גדל ברשותו הוי קרן לפיכך מה שדמי הקרקע יקרים עכשיו בשביל תבואה זו צריך ליתן לה דמים ויקנו מהן קרקע ויאכל הוא פירותיה: **וחכ"א.** אף אלו שלא גדלו ברשותו תוכת פירות נתנו בהן הואיל והקרקע קיימת לה: **כיליאתה.** אם בא לגרשה: **פירות המחוברין לקרקע בכניסתה שלו.** כלומר בשעת נפילתן שלו כרבנן ובגמ' [ע"כ] פריך היינו ת"ק: [י][**כיליאתה שלה.** המגרש את אשתו והיו בנכסים פירות מחוברין נוטלת קרקעותיה עם פירות שבהן: **בכניסתה שלה.** וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות]: **וביליאתה שלו.** דמה שקדם ותלש בעודה תחתיו זכה בהן מדין פירות נכסי מלוג: **גמ' פשיטא לי ארעא וכתי ארעא.** נפלו לה כספים ונמלו ליקח לה קרקע זה אומר קרקע בת זריעה אני רוצה וזאת אומרת בתים אני רוצה ליקח לו חיפוך: **ארעא.** זבינן מייהו שבכרה מרובה ואינה מרקבת ושניהם מעכבים הבעל יכול לומר דבר שפירותיו מרובים אני חפץ וכן אם בא הוא ליקח בית יכולה היא לומר אני רוצה בדבר שהוא כלה והולך והקרן מתמעט: **בתי.** שכרן מרובה מדיקלי שהן עשויין ליבש: **דיקלי.** תמרים: **אילני.** שאר אילנות: **אבא.** יער לחתוך עצים: **זרדתא.** אילנות של עוזרלין ולא היו פריין משוב להן וקוצצין אותן לעצים: **ופירא דכווורי.** תפירה של דגים שקורין ווייי"ר: **אמרי לה פירא.** אם נפלו לה בירושה קצת העצים ודגים שנתפיירה הוא פריין והקרקע הוא קרן: **ואמרי לה.** כולהו הוי קרנא הואיל והעצים והדגים כלים והכל ימכר מיד וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות: **מילן מין גזעו מחליף:** ולד

[ו] ל"ל ועוד לפיה מהא דלמתרגן נב"ב (דף קנ"ט) דלמיה דרב זוטרא כו'. ב) וכ"מ בתוס' ב"ב (דף קנ"ט) ד"ה גלא.

[א] [תוספתא פ"ט], [ב] רש"ל. [מלון במקנה שנמצאים מ' והמהוברין], [ג] נ"י כ"ל, [ד] [לעיל מז:], [ה] נ"י כ"ל, [ו] [ע' תענית כ.], [ז] עיין כרמ"ש, [ח] [נ"ל פיר אל נפרים], [ט] [נ"ל פירוש].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אילני וכו'. הא' למחר כל"ל ומיבא מ"ל נמחק:

תוספות רי"ד

א"ל רבא לר"נ טעמא מאי דלא שביק איניש נפשיי ויהיב לאחריני. מה אנו צריכים לזה הטעם ה"ה גילתה דעתה שלא להקנות בק"ג נתנתה לה. ותו דלקמן מפליגינן בין כלם למקצתם שמקצתם קנה המקבל ולמה קנה כיון שגילה דעתו שאינו מחכוון אלא להבריח. א"ר בסתם הי' המעשה ולא אמרה לעדים שום דבר בשעת המתנה אלא סתם דעתה אנו אומדים שלא נתכוונה כ"א להבריח (ב) אמי' דרב זוטרא בר טביומי כתבתנהו נכסה למר זוטרא בנה אמרה דבעינא לאנסובי לי' לרב זביד לסוף אינסיכ ואיגרשה אתת לקמיה דר"ב ב"א אמר משום אנסובא הוא והא אינסיבא א"ל ר"ח ברי' דר"י משום דאתיתו ממולאי אמריתי מילי ממולאיתא אפילו למ"ד (מכתן) [מברחת] קני ה"מ דלא גליא דעתי' הכא הא גליא דעתה אלמא מאי דאמרי' הכא (במוכרתן) [במברחת] לא מיירי אלא היכא דלא גליא דעתא אלא בסתמא הוא דאמרינן גליא דעתא הכי. וג"ל שט"ס הוא וכך צ"ל בפירוש המורה. ולא הודיעם לעדים והשמיט הסופר תיבת ולא: לסוף אינסיבה ואיגרשה אתאי לקמיה דר"נ קרעא ר"נ לשטרא. פי' שביטל שטרא ואמר לא קנתה שלא נתכוונה כ"א להבריח ולא להקנותם ק"ג והחזיר הנכסים לאמה. וג"ל דוקא היכא דאינסיבה ואיגרשה הויא בטלה והדרי לה נכסי כדאמרינן דלא שביק איניש נפשי' ויהיב לאחריני אבל היכא דמתה בחיי בעלה נתקיימה מתנתה וכעודה תחת בעלה נמי הכת אוכלת הפירות דהאי אומדנא לא עבדי' לי' אלא היכא דמיגרשא דל"ל מידי אבל היכא דיתבי תחת בעלה ואית לה מזוני ופרנסה מבעלה לא דהא במקצת נכסים מ"ה מתנתה קיימת דכיון דשיירא לנפשה סמכא בהאי שיורא כ"ש הכא דקיימא תחת בעלה(ג) (עיין בהל' שחזר הגאון מהאי סברא). אזל ר"ע לקמי' דמ"ע א"ל חזי מר נחמן חקלאה היכי מקרע שטרא דאנשי. א"ל אימא לי איזי גופיה דעובדא היכי הוה א"ל הכי והכי הוה א"ל שטר מברחת קאמרת הכי א"ר חנילאי בר אידי אמר שמואל אנא מורה הוראה אנא. פי' שקיבל רשות מרש גלותא. ואם יבא לידי שטר מבריחת אקרענו א"ל רבא לר"נ טעמא מאי לא שביק איניש נפשיה ויהיב לאחריני (א"ל) ה"מ לאחריני אבל לברתה יהבה אפ"ה במקום (נפשה) [ברתה] נפשה עדיפא

ליה. מיתיבי הרוצה שתבריח נכסי' מבעלה כיצד היא עושה כותבת שטר פסים לאחר דברי רשב"ג פי' מפייסת אדם אחר שלא יזכה במתנתה וכותבת לו מתנה על נכסים. והועילה מתנה זו להבריחם מבעלה ומקבל המתנה לא קנה (והרב חולק בזה ואומר שאינה מפייסת אותו אלא כותבת לו שטר בסתם ואינה מגלה לו דעתה כלל שהיא מתנה בטלה). וחכמים אומרים רצה משחק בה עד שתכתוב מהיום לכשארצה. פי' אם רצה המקבל מתנה שהבטיחה שלא יחזיק בנכסי' משחק בה כיון שעשתה לו שטר מתנה בסתם ואם היא רוצה להבריח ולא יזכה בה המקבל תכותב לו כך כל נכסי נתונים לך מהיום ועד זמן שארצה דמשמע ב"ד שארצה אבטל אותו ובכה"ג מהני לי' שאם יבא הבעל לזכות בהן היא תאמר אני רוצה שיזכה בעל המתנה ואם תתאלמן או תתגרש תאמר לו שוב איני רוצה שתהא מתנתך קיימת ולוקחת אותם: טעמא דכתבה לי' הכי הא לא כתבה לי' הכי קנגה לוקח. פי' אם היתה מתנה בסתם קנה המקבל מתנה שמתנה גמורה היא ונקשה

פסק הלכה כר"ש): **מתני'** נפלו לה כספים. ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות תלושין מן הקרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות והמחוברים לקרקע אר"מ שמין אותן כמה הן יפין בפירות וכמה הן יפין בלא פירות והמותר ילקח בהן קרקע והוא יאכל פירות וחכ"א פירות המחוברים לקרקע שלו והתלושין שלה וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירותי רש"א מקום שיפה כחה בכניסתה הורע כחה ביציאתה ומקום שיפה כחו ביציאתה הורע כחו בכניסתה כיצד פירות המחוברין לקרקע בכניסתה שלו וביציאתה שלה והתלושים ביציאתה שלו ובכניסתה שלה. פי' אם נפלה לה כספים לא יאמר הבעל אישתכר בהן והשכר שלו והקרן קיים לאשה שמא יכלו. וכן פירות התלושין לא [יאכלום אלא] ימכרו וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירותי. ואם נפלו לה פירות מחוברין לקרקע כגון שדה זרוע או אילנות טעונין פירות היה אומר ר"מ מה שיגדלו הפירות מכאן ואילך הוא ברשות הבעל והן שלו. אבל מה שגדלו כבר קודם שיזכה בהן הוא של (בעל) האשה. והאיך עושים. שמין השדה כמה היא יפה

עשאום כנכסים שאינם ידועים **ואליבא דר"ש.** פסק ר"מ כר"ש בנכסים שאינם ידועין וכן נראה מדקאמר ואליבא דר"ש משמע דכל הני דסבירא להו שטר מברחת לא קנה סבירא להו דלמי נעי למימר דתקינו רבנן משום תקנת מברחת כמו שאומר ר"ש בנכסים שאינן ידועין ואפי' רבנן דר"ש מודו בה ולעולם לית הילכתא כוותיה מ"מ הל"ל עשאום כנכסים שאין ידועים לבעל אליבא דר"ש נלא ו"ו דהוה משמע דכי היכי דנכסים שאינם ידועים לא משתעבדי לבעל אליבא דר"ש ה"נ מברחת לר"ע ומדקאמר ואליבא דר"ש משמע דוקא לר"ש משום דע"י הברחה הוו נכסים שאינם ידועים וכבר נא מעשה שטר מבריח נכסיו לפני ר"ת שלא נגוות ולא שלא ישתעבדו נכסיו לבעל חוב וגם שטר מבריח נכסיו שלא ישתעבדו נכסיו לכתובת אשתו ואמר ר"ת שהשטר קיים ומגבינן בה דדוקא הכא דהוי מברחת דלא קני להו בעל [ב]דהוו נכסים שאין ידועים אמרינן דודאי להברית נתכוון אבל במעשים אלו דאי לא הוי קני לוקח הוא קני להו ב"מ והאשה וכיון דבהכי לא הוי מוברח אית לן למימר דלמתנה גמורה איכון: **דקלי ואילני דקלי.** היינו כפי' ר"מ בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פב. ופס:) דדקלים מתקיימין הרבה ולא כרשב"ס דפי' התם דאין מתקיימין יותר מד' וה' שנים גבי הא דאמר רב זביד דקל אין לו גזע: **אילני** וגופני **אילני.** משמע דגופני גריעי מאילני וכ"ש מדקלי דעדיפי מאילני וקשה דאמרינן בהחובל (ב"ק דף נב. ופס) אריסיה דשמואל אייתי ליה תמרי טעמינהו טעמא דאמרת אמר קא מכחשי בגופנא כולי האי [ג] א"ל למתר אייתי לי מקורייהו משמע דגופני עדיפי מדקלי וי"ל דדקלי עדיפי בזה שאין צריך להוציא עליהם כלום כדי לתקנן אבל גפנים צריכין יציאה מרובה לזמר ולתקן הכרם דאם לא כן מתקלקל ומי שיכול לטרוח לעובדם ולשומרם כראוי יש בהן ריוח גדול: **בללא דמלתא.** ר"מ גרים גזעו מחליף קרנא מין גזעו מחליף פירא פי' דבר שאוכל הפירות והקרן מתקיים זהו קרנא ומין מוכרין אותו ליקח ממנו קרקע ודבר שהוא כלה שאין גזעו מחליף הוי כאילו נפלו לה פירות וילקח בהן קרקע ולפ"ז אמרי לה פירא הוא דקאמרי להאי כללא דהא אבא זרדתא ופירא דכווורי אמרי לה פירא ואמרי לה קרנא [ד]כללא דמילתא גזעו מחליף פירא אין גזעו מחליף קרנא א"ר זירא א"ר אושעיא אמר ר' ינאי ואמרי לה אמר ר' אבא א"ר אושעיא א"ר ינאי הגונב

דקתני

ד א ב ג מיי' פכ"ג מהל' אישות הל"כ ט ופ"ו מהל' זכייה הל' יב סמג לאוין פל טוש"ע אה"ע סי' ל סעיף ז וסי' פה סעיף ז:

ה ד מיי' פכ"ג מהל' אישות הל' כא טוש"ע שם סי' פה סעיף יג:

ו ה מיי' שם הלכה כד טוש"ע שם סעיף טו:

ז ו ז מיי' שם הל' לג טוש"ע שם סעיף יג:

לעזי רש"י

ויוי"ר [ויבי"ר]. בריכת דגים.

תוספות רי"ד (המשך)

לר"נ ואי קשה אדמותבי' לי' מרבנן תסייע' מרשב"ג דאמר רבה בב"ח אר"י כ"מ ששנה רשב"ג במשנתנו הל' וכו'. תשובה. הא אמרן בפירקין דלעיל תרי אמוראי אליבא דר"י ואפילו לרבא נמי דוקא במשנתנו קאמר אבל לא בברייתא והלכך בברייתא אהדרינן לכללא יחיד ורבים הלכה כרבים. א"ר זירא ל"ק הא לכולן והא במקצתן. פי' מאי דאמרי רבנן דקנה מקבל מתנה זהו במקצתן דכיון דשיירא לנפשה בכל לב יהבה לי' והא דאר"נ לא קנה זהו בכל נכסיה. דכיון דלא שיירא לנפשה מידי בודאי אמרי' ל"ש איניש נפשיה ויהיב לאחריני והכי אמרי' בפרק מ"ש חמשה עד שיכתבו כל נכסיהם ומברחת חדא מנייהו. ומקשה ואי לא קנגהו לוקח ליקנינהו בעל. פי' כיון שמתנת הברחה בטלה א"כ יקנה הבעל נכסים ויאכל פירות בחיי' ואם מתה יירשנה. אמר אביי עשאום כנכסים שאין ידועין לבעל ואליבא דר"ש. פי' כי היכי דאמר ר"ש בנכסים שנפלו לה במד"ה מפני שאין רשותן של בעל עליהן הן של אשה ואין לו זכות עליהם ה"נ אמרי' הכא באלו הנכסים שכיון שרואה הבעל שנתנה נכסים במתנה מתיאש מהן ואין לו שום זכות עליהן ומכאן מוכח שמקבל המתנה לא זכה בהן לא בחיי' ולא לא"מ. אלא כל מתנתה בטלה הוי"ה של אשה בחייה ובמותה ליורשי' ומ"ה מקשה לקנינהו בעל וגם מדמה אותם לנכסים שאין ידועים שהן של אשה לכל דבר למוכרן ומכרה קיים ולא כמ"ש למעלה. וכתב ר"ח וי"י ד"ל ש"מ דהל' כר"ש. ואדרבה מדקאמר ואליבא דר"ש משמע שאין הל' כמותו וה"ק מ"ה לא קנה הבעל נכסי המברחת דכי היכי דאר"ש בנכסים שאין ידועים לבעל דבעל מתיאש ולא קנאם ה"א אמור רבנן בנכסי המברחת. ואע"ג דפליגי בנכסים שאין ידועים התם מפני שלא ידע בהן ואין יאושו יאוש שאילו היה יודע לא היה מתיאש אבל כשהוא רואה שנותנתן לאחר מתיאש מהן יאוש גמור. ומ"ה לא קנאם לעולם ולעולם בנכסים שאין ידועים לא פסק אביי הל' כר"ש. אלא הדרינא לכללא יחיד ורבים הל' כרבים ואין לחלק בין ידועים לשאינן ידועים ובכלל אם מכרה ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחות (והרב

ז) ל"ל ועוד לפיה מהא דלמתרגן נב"ב (דף קנ"ט) דלמיה דרב זוטרא כו'. ב) וכ"מ בתוס' ב"ב (דף קנ"ט) ד"ה גלא.

עט: האשה שנפלו פרק שמיני כתובות

ח א מיי' פכ"ג מהלכות אישות הלכה כח:
ט ב ג מיי' שם הלכה כה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן פה סעיף טז:
י ד ה מיי' שם הלכה לד טוש"ע שם סעיף יג:
יא ו ז מיי' שם הלכה כד טוש"ע שם סימן פח סעיף ו:
יב ח ט י מיי' שם הלכה כג טוש"ע שם סימן פה סעיף יד:
יג כ ל מיי' פכ"ג שם הלכה ח טוש"ע שם סי' פח סעיף ז:

תוספות רי"ד

אם לא היה בה פירות אלו. וכמה היא יפה עכשיו עם אלו הפירות המחוברים בה ואותו המותר הוא של אשה ונותנו הבעל לאשה וילקח בו קרקע והוא אוכל פירות שיגדלו ויגמרו. וחכמים סברי פירות המחוברים לקרקע הכל הן שלו ולכשיגמרו הוא תולש ואוכל ואין לאשה כ"א גוף השדה ואין לה זכיה בפירות כלל ואפילו מה שגדלה ברשותה וכך היה סובר גם ר"ש: פשיטא ארעא וכתי ארעא כתי דיקלא כתי דיקלא ואילני דיקלי אילני וגופני אילני. פי' היכא דנפלו לה נכסים דאמרן ילקח בהן קרקע ואומר הבעל בית אני רוצה לקנות ששכרו מרובה יותר מן השדה שצריך עבודה רבה חרישה וזריעה ואשה אומרת שדה אני רוצה מפני שהבית הולך ובלה הבנין ותקרותיו ועציו הדין ביד האשה לעכב על הבעל שהיא רוצה דבר שיהא הקרן קיים ולא ילך ויבלה. וכן נמי אם הבעל רוצה דיקלא שכרו מרובה מן הבית והאשה רוצה בית הדין עם האשה שיותר הוא קיים הבית מן הדיקלי שהרוח בא ועקרתו וכן דיקלי ואילני יותר מתקיים הדיקלי משאר אילנות ואע"פ ששאר אילנות שכרן מרובה כדאמרינן בפרק החובל גופני קני דיקלי אבל דיקלי לא קני גופני וכ"ש שאר אילנות אף על פי שהאילנות מתקיימים יותר שהגופני מהרה הן מתקלקל ליה ומזקתה והאשה רוצה דבר שיתקיים קרנה. אבל אם האשה רוצה להיפך אין הבעל יכול לעכב (אבל הרב חולק בזה ואומר שאם האשה רוצה להיפך שומעין לבעל) אבא זרדתא ופירי דכוורי. א"ל פירי וא"ל קרנא פי' אבא הוא יער הצומח עצים ואין עושים פירות אלא קוצצים עצים מן היער להסקה או לקורות. א"ל פירי הוי. קציצת העצים הוא הפרי והבעל קוצץ והולך ממנה עצים ואע"פ שכלם יכלו ישאר לאשה קרקע היער ואמרי לה קרנא הוי ואינו ראשי ליגע בקרן נכסי האשה וכולן הן חשיבי קרן וימכרו וילקח בהן קרקע העושה פירות והוא אוכלן. וכן נמי חפירה של דגים הוא ביבר כל הדגים שלוקח מהן בכ"י הן פירות. ואם יכלו קרקע הביבר ישאר לקרן. ואמרי לה קרנא הוי ואין לו ליגע בהן אלא ימכור כל הביבר וילקחו בהן קרקע העושה פירות כללא דמילתא גזעו מחליף פירא אין גזעו מחליף קרנא

ולד בהמת מלוג. שנפלה לה בהמה בירושה וילדה: **משלומי כפל לאשה.** ולא לבעל. קס"ד דקסבר אין הוולדות פירי אלא קרן וילקח בהן קרקע דמיישינן שמא תמות האם ויכלה הקרן: **וולד שפחת מלוג לאשה.** לקמן מפרש טעמא: **פירא.** גוף הוולד: **פירא דפירא.** כפל הבא עליו: **דאיכא עורה.** ואין הקרן כלה כולו: **שאם נפגרשה.** והבעל זכה בולדות שהן כפירות תלושין: **נוטלם.** לו האשה דמיס ונוטלת בני שפחתה: **עז לחלבה.** לאכול חלבה: **לגיזוסיה.** הן עיקר שלה להכי נקט להו והוא הדין דשקיל חלב וולדות: **אוכל והולך.** דגבי בהמה איכא עורה וגבי תרנגולת איכא נוצה וגבי דקל כשייבש איכא עליו אבל הני כולהו פירות גינהו שמתמדשין תמיד ודרך הנאתם היא: **עיילא ליה גלימא.** טלית בנכסי מלוג אף על פי שלא שמתמו [בכתובה] בנכסי לאן ברזל וצריך להיות קרן שמור לה: **פירא הוי.** כסויו שמכסה הימנו הן פירותיו: **ומיכסי ואזיל ליה עד דכלי.** והשתקין יהיו לה לקרן: **כמאן.** אמרה רב נחמן להא דשיורא פורתא הוי ליה קרנא: **כי האי גונא.** רבנן דפליגי אדר"מ: **המלה והחול.** נפלה לה ירושה על שפת הים חרילין עשויין שמי הים נכנסים בהן והחמה מייבשתן ועושין מלח והן מטרפות מים המאורין במקרא (יהושע יח) ומתרגמינן חריצי ימא: **והחול.** מקום שנוטלין חול לבנין: **ר"ז פירות.** ולא אמרינן ימכר אותו מקום וילקח בהן קרקע בר זריעה לפי שאין פריו כלה לעולם והא מודה ר"מ: **פיר גפרית.** גומא שחופרין הימנה גפרית. וכן מחפורת של צריף אלו"ס בלע"ז שלובעין בהן בגדים ומשי וחופרים אותו בקרקע וסופו לכלות ולהגיע ליסוד קרקע בעצמו: **ר"מ אומר קרן.** וימכר וילקח בדמיו קרקע לפי שפריו כלה: **וחכ"א פירות.** ומקום הגומא יהיה לה לקרן ומזה יאכל הבעל עד שיכלה שזה פריו ודרך הנאתו והוא הדין לגלימא. ולא דמו לכספים ופירות התלושין שנאכלין מבלי שיור וכל פרוטה ופרוטה הוא אוכל ואינן עושים פרי הוא קרן לעצמה: **היינו ת"ק.** חכמים: **מחוברים כשעה יציאה.** דלא אייר בהו רבנן לית להו הא דאמר ר"ש ביציאתה שלה דקסברי מה שגדל ברשותו שלו. ותלוש בשעת יציאה ליכא למימר דפליגי עליה וימרו שלה הכיון דתלשן הכל מודים שזכה בהן: **מתני' לא תמכור.** יכולה היא לעכב: **גמ' מחלוקת.** דזיתים וגפנים בשדה שלה שנפל לה הקרקע עם האילנות דכי יבשי זיתים הוי לה קרקע לקרן: **אכל בשדה שאינה שלה.** כגון שהיו לאביה זיתים שקנה בלא קרקע על מנת שיהיו בקרקע המוכר והלוקח יאכל פירות עד שיבשו: **דברי הכל תמכור.** וילקח בהן קרקע ואין אחד מהן יכול לעכב במכירתן שאין כאן שבח בית אב היכא דכליא קרנא: **והא עבדים ושפחות כו'.** דכי מייתי כליא קרנא לגמרי ופליגי דכל זמן דהן קיימין הוא לה ולבית אביה לאם ולתפארתם: **מתני' מה שהוליא הוליא.** אם גירשה: **גמ' רבי**

ולד בהמת מלוג אמשלם תשלומי כפל לאשה כמאן לא כרבנן ולא כחנניה דתניא ולד בהמת מלוג לבעל ולד שפחת מלוג לאשה וחנניה בן אחי יאשיה אמר עשו ולד שפחת מלוג כולד בהמת מלוג אפי' תימא דברי הכל [6]פירא תקינו ליה רבנן פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן בשלמא לחנניה היינו [7]דלא חיישינן למיתה אלא רבנן אי חיישי למיתה אפי' ולד בהמת מלוג נמי לא ואי לא חיישי למיתה אפילו ולד שפחת מלוג נמי לעולם חיישי למיתה ושאני בהמה דאיכא עורה אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל [8]הלכה כחנניה אמר רבא אמר רב נחמן אע"ג דאמר שמואל הלכה כחנניה מודה חנניה [9]שאם נתגרשה נותנת דמים ונוטלתן מפני [10]שבח בית אביה אמר רבא אמר רב נחמן [11]הכניסה לו עז לחלבה ורחל לגיזתה ותרנגולת לביצתה ודקל לפירותיו אוכל והולך עד שתכלה הקרן [12]א"ר נחמן [13]עיילא ליה גלימא פירא הוי מכסי ביה ואזיל עד דכליא כמאן כי האי תנא דתניא המלח והחול הרי זה פירות פיו של גפרית מחפורת של צריף ר"מ אומר קרן וחכ"א פירות: [14]ר"ש אומר מקום שיפה כחו: ר"ש היינו ת"ק אמר רבא [15]מחוברין בשעת יציאה איכא בינייהו: **מתני'** נפלו לה עבדים ושפחות זקנים ימכרו וילקח מהן קרקע והוא אוכל פירות [16]רש"ג אומר לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה [17]נפלו לה זיתים וגפנים זקנים ימכרו וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות ר' יהודה אומר לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה: **גמ'** אמר רב כהנא אמר רב מחלוקת שנפלו בשדה שלה אבל בשדה שאינה שלה דברי הכל תמכור משום דקא כליא קרנא מתקיף לה רב יוסף הרי עבדים ושפחות דכי שדה שאינה שלה דמי ופליגי אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב כהנא אמר רב מחלוקת בשדה שאינה שלה אבל בשדה שלה דברי הכל לא תמכור מפני שבח בית אביה: **מתני'** [18]המוציא הוצאות על נכסי אשתו הוציא הרבה ואכל קימעא קימעא ואכל מה שאכל אכל הוציא ולא אכל [19]ישבע כמה הוציא ויטול: **גמ'** וכמה קימעא אמר רבי אסי [20]אפילו גרוגרת אחת והוא שאכלה [21]דרך כבוד אמר רבי

שקנה בלא קרקע על מנת שיהיו בקרקע המוכר והלוקח יאכל פירות עד שיבשו: **דברי הכל תמכור.** וילקח בהן קרקע ואין אחד מהן יכול לעכב במכירתן שאין כאן שבח בית אב היכא דכליא קרנא: **והא עבדים ושפחות כו'.** דכי מייתי כליא קרנא לגמרי ופליגי דכל זמן דהן קיימין הוא לה ולבית אביה לאם ולתפארתם: **מתני' מה שהוליא הוליא.** אם גירשה: **גמ' רבי**

אשתו הוציא הרבה ואכל קימעא קימעא ואכל הרבה מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל הוציא ולא אכל ישבע כמה הוציא ויטול. פי' על נכסי מלוג של אשתו שאילו הוציא על נכסי צ"ב כיון שאם פחתו פחתו לו אם היתירו הותירו לו כל השבח הוא שלו בין אם נתגרשה בין נתאלמנה הוא של היורשין ואע"פ שאכל כמה שנים מנכסי צאן ברזל ברשותו קיימא רבין הוציא קמעא ובין הוציא הרבה בין אכל בין לא אכל כל השבח שלו ואם אין שם שבח הפסיד כל הוצאתיו כאדם שמוציא על נכסיו ומתני' מיירי בנ"מ וכגון שהשביח כל הנכסים שגדר את השדה או נטע גפנים ואילנות או בנה בהם בתים התם אמרי' מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל והנכסים הוחרים משובחים לאשה אבל אם זרע את השדה או שהיו אילנות וטענו פירות כגון זיתים וגפנים אלו הן פירות שחלוקים בהן דת"ק סבר שבח הזריעה וכל פירות המחוברים ביציאתה הן שלו ואע"פ שאכל פירותי' כמה שנים שבח הפירות שגדלו ברשותו הוא לו ור"ש סב' שבח הפירות המחוברים כשבה הקרקע רמי ואם אכל מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל ואם לא אכל אין לו אלא הוצאה וידו על התחתונה אם השבח יתר על ההוצאה אין לו אלא ההוצאה. ואם (השבח) [הוצאה] יתר על (ההוצאה) [השבח] אין לו אלא הוצא' שיעור שבח: וכמה קמעא אמר אביי אפי' גרוגרת אחת והוא שאכלה דרך כבוד

גליון הש"ם

גמ' דלא חיישינן למיתה. עיין שער המלך פ"ד מהלכות סוכה הלכה טז ד"ה ודע:

לעזי רש"י

אלו"ם. צריף.

מוסף רש"י

נפלו לה. לאשה, משמיעת מת אביה ונפלו לה בירושה (ב"מ קס:). המוציא הוצאות על נכסי אשתו. נכסי מלוג שהוא אוכל פירות והקרן שלה, הוציא הרבה ואכל קימעא. פירות קימעא קודם שמת או שגירשה (ב"מ לט:).

תוספות רי"ד (המשך)

לכלים הראוין להשתמש בה שימושן הוא פרין וישתמש בהן בעוד שהן קיימים. ואם ישברו השברים יהיה קרן שלה תניא המלח והחול ה"ז פירות גפרית ומחפורת אם צריף ר"מ אומר קרן וחכ"א פירות. פי' הר שחופרים ממנו מלח או חול לזכוכית ומ"ה הוא פירא שכל מה שאתה חופר ולוקח משם ההר אינו כלה הוו פריו של אותו מקום ליקח ממנו חול ומלח ודומה לו מחצב אבל בגפרית ומחפורת ממנו אבל בגפרית ומחפורת של צריף שאין כל ההר גפרית וצריף אלא מקום ידוע הוא שימצא בו גפרית וצריף כמההו שחופרים בה עפרות נחושת וכסף וזהב ר"מ אומר הכל קרן שאם יסלק משם הצריף והגפרית שוב לא ימצא והלכך הכל הוא קרן לאשה וחכ"א פירות שאם יכלו הצריף והגפרית ישאר מקומם קרן לאשה: ר"ש אומר וכו'. ר"ש היינו ת"ק ששניהם אומרים שהפירות המחוברים לקרקע הן של בעל. ומהדר מחוברים בשעת יציאה איכא בינייהו. פי' שר"ש אומר בשעת יציאה הן שלה. ות"ק לא איירי (בזה) וקסבר כל מה שגדל ברשות הבעל ה"ה שלו. וקי"ל יחיד ורבים הלכה כרבים: **מתני'** נפלו לה עבדים ושפחות זקנים ימכרו וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות רשב"ג אומ' לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה. נפלו לה זיתים וגפנים זקנים ימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. ר"י אומר ל"ת מפני שהן שבח בית אביה. פי' האשה מעכבת ע"י האיש אבל האיש אינו מעכב ע"י האשה. אמר רב כהנא מחלוקת בשדה שאינה שלה פי' כגון שקנאה אביה בשדה אחרים לעמוד שם עד שיבשו. ומשום הכי אמר ת"ק ימכרו משום דכלייא קרנא אבל בשדה שלה דלא כלייא קרנא ד"ה ל"ת משום שבח בית אביה: **מתני'** המוציא הוצאות על נכסי